

Els & Linde BV

Spechtstraat 59
1223 NX HILVERSUM

ARCHIEF

VERZONDEN 18 MEI 2021

Zaaknummer : OD.334932
Behandelaar :
Betreft : Wnb aanvraag ontheffing ruimtelijke ingrepen
Locatie : Muiden, Weesp, Zaandam

Geachte **[REDACTED]**,

Op 4 februari 2021 hebben wij uw aanvraag voor een ontheffing als bedoeld in artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. Op 12 april 2021 heeft u op ons verzoek om informatie aanvullende gegevens toegezonden. De aanvraag heeft betrekking op onderzoek naar geschikte alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van vleermuiskasten voor de laatvlieger. Het onderzoek bestaat uit het aanbieden van 2 verschillende vleermuiskasten gebaseerd op de anatomie en habitateisen van de laatvlieger. Voor het onderzoek wordt door de initiatiefnemer, Els & Linde B.V. te Hilversum, ontheffing gevraagd van de verbodsbepaling genoemd in:

- artikel 3.5, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk verstoren van exemplaren van de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).
- artikel 3.5, lid 4 van de Wnb, voor zover het betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

De ontheffing is aangevraagd voor de periode van 1 maart 2021 tot en met 28 februari 2027. De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer OD.334932.

Besluit

Wij besluiten om op grond van artikel 3.8, lid 1 van de Wnb aan Els & Linde B.V. te Hilversum ontheffing te verlenen van:

- artikel 3.5, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk verstoren van exemplaren van de laatvlieger.
- artikel 3.5, lid 4 van de Wnb, voor zover het betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de laatvlieger.

Voorschriften en beperkingen

Aan dit besluit verbinden wij op grond van artikel 5.3, eerste, tweede en derde lid van de Wnb de navolgende voorschriften en beperkingen. Op grond van artikel 5.4, eerste en derde lid, Wnb kan de ontheffing worden ingetrokken als in strijd met de ontheffing of de voorschriften wordt gehandeld. Tevens is dan sprake van een economisch delict.

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor het onderzoek en de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Omgevingsdienst Noord-Holland Noord indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen of werkzaamheden dan bedoeld in voorschriften 1 en 2 noodzakelijk zijn.
4. Indien de mitigerende/compenserende maatregelen niet worden toegepast zoals in dit besluit is weergegeven en/of als de ontheffinghouder voornemens is om de werkzaamheden of de planning van de werkzaamheden niet conform de aanvraag uit te voeren, dient contact opgenomen te worden met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. Tijdens de uitvoering van het onderzoek en de daarbij horende werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde ontheffing mag langs elektronische weg, leesbaar worden getoond.
7. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te (laten) stellen waarin de in de ontheffing genoemde voorschriften zijn opgenomen.

Meldingsplicht

8. De ontheffinghouder dient minimaal 5 werkdagen voorafgaand aan de werkzaamheden de start van het onderzoek te melden bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. De melding dient plaats te vinden via het digitale meldformulier 'Formulier start ruimtelijke ingreep' op de website van de OD NHN. Met de melding dient u ook het ecologisch werkprotocol mee te sturen.

Specifieke voorschriften

9. De ontheffinghouder dient zich te houden aan de voorschriften van de gerelateerde besluiten voor de ruimtelijke ingrepen i.c.m. dit besluit. De gerelateerde besluiten betreffen de Hellingstraat 28-32 in Muiden (zaaknummer OD.334736), Weesper(binnen)weg in Weesp en Statenhoek, Groenland, klokbaai in Zaandam (zaaknummers nog onbekend).
10. De ontheffinghouder dient de alternatieve vleermuiskasten minimaal 4 keer volgens het vleermuisprotocol te onderzoeken op effectiviteit voor de laatvlieger. Eventueel kan worden volstaan met DNA onderzoek van uitwerpselen of het monteren van een camera in de kast of gericht op de invliegopeningen of een combinatie van de drie methoden.
11. De ontheffinghouder dient in de spouw van de oorspronkelijke verblijfplaats en in de vleermuiskasten thermologgers te plaatsen om verschillen in beide typen verblijfplaatsen te meten en te vergelijken.
12. De ontheffinghouder dient vleermuiskasten op te hangen die overeen komen met de maten zoals weergegeven in bijlage 1 van dit besluit.
13. Het is de ontheffinghouder pas toegestaan de vleermuiskasten te verwijderen als deze niet in gebruik zijn en minimaal 1 actief seizoen gelijktijdig hangen met de alternatieve permanente inpandige verblijfplaatsen.
14. De ontheffinghouder dient de vleermuiskasten te monitoren gedurende minimaal twee actieve seizoenen.
15. De ontheffinghouder dient jaarlijks in de maand januari het monitoringsverslag te versturen naar postbus@odnhn.nl onder vermelding van het zaaknummer OD.334932. In het monitoringsverslag dienen ten minste de volgende gegevens worden opgenomen;
 - Gegevens van de thermologger in de spouw en de vleermuiskasten,
 - Soorten en aantal exemplaren die gebruik maken van de vleermuiskasten,
 - Gebruiksdoel door de waargenomen soort (winter-, kraam-, zomer-, paarverblijf),
 - Methode van fysieke waarneming (Vleermuisprotocol, DNA of camera),
 - Datum en tijd van de fysieke waarnemingen.
16. De ontheffinghouder dient minimaal 1 maal per jaar de vleermuiskasten te controleren op gebreken en, indien aanwezig, deze direct te verhelpen.

Geldigheid

De ontheffing geldt voor de periode vanaf de datum van verzending tot en met 28 februari 2027.

Overwegingen

Inhoudsopgave

- A. Onderwerp aanvraag**
- B. Wettelijk kader**
- C. Inhoudelijke beoordeling aanvraag**
- D. Slotoverwegingen**
- E. Procedure en samenhangende besluiten**
- F. Kennisgeving**

A. Onderwerp aanvraag

Bij ruimtelijke ingrepen waarbij een verblijfplaats verloren gaat is het gebruikelijk een alternatieve verblijfplaats aan te bieden. Als tijdelijke alternatieve verblijfplaats worden vaak vleermuiskasten gebruikt. Voor soorten als de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis blijkt dit een effectieve manier te zijn om een verblijfplaats tijdelijk te compenseren.

Er bestaat een kennislacune omtrent de verblijfplaatsen van de laatvlieger. De laatvlieger wordt nagenoeg niet aangetroffen in vleermuiskasten. De reden hiervoor is onbekend. De aanvrager van dit besluit vermoedt dat het met name ligt aan de (te kleine) invliegopening en een ongeschikt microklimaat in de vleermuiskast.

Tijdens onderzoeken in het kader van ruimtelijke ingrepen zijn op 3 locaties verspreid over de provincie paarverblijfplaatsen van de laatvlieger aangetroffen. Deze verblijfplaatsen gaan verloren door sloop- of verduurzamingswerkzaamheden. De locaties van de verblijfplaatsen zijn aan de Hellingstraat in Muiden, Muider(binnen)weg in Weesp en Groenland in Zaandam.

Om de projecten op de drie locaties door te kunnen laten gaan zijn (tijdelijke) maatregelen nodig voor de laatvlieger. Els & Linde heeft als tijdelijke verblijfplaats een vleermuiskast ontworpen voor de laatvlieger. Er is niet bekend of de vleermuiskast geschikt is voor de laatvlieger. Omdat het een niet bewezen effectieve maatregel betreft en experimenteel is worden de vleermuiskasten gemonitord en tegelijkertijd vergeleken met de huidige verblijfplaatsen qua microklimaat.

De Wet natuurbescherming maakt geen verschil tussen tijdelijke en permanente verblijfplaatsen. Het is verboden een verblijfplaats opzettelijk te verstoren of te beschadigen en vernielen. Voor het verwijderen van een in gebruik zijnde vleermuiskast is dit ook van toepassing.

Voor het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaatsen op de drie locaties is een ontheffing nodig deze worden separaat aangevraagd. Vanwege het experimentele karakter van de alternatieve verblijfplaatsen is een onderzoeksontheffing aangevraagd.

B. Wettelijk kader

Soorten van de Habitatrichtlijn

De laatvlieger is opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Daarnaast is laatvlieger opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern. Op grond van artikel 3.5 van de Wnb is het onder meer verboden in het wildlevende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn bijlage II bij het Verdrag van Bern in hun natuurlijk verspreidingsgebied:

- opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.5, lid 1);
- opzettelijk te verstoren (artikel 3.5, lid 2);
- opzettelijk eieren te vernielen of te rapen (artikel 3.5, lid 3);
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen (artikel 3.5, lid 4).

Op grond van artikel 3.8 van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.5 of artikel 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;

- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Tot voortplantings- of rustplaatsen als bedoeld in artikel 3.5, lid 4 van de Wnb worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantings- of rustplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld hollen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau hieronder.

C. Inhoudelijke beoordeling aanvraag

Andere bevredigende oplossing

Het onderzoek naar vleermuiskasten die geschikt zijn voor de laatvlieger heeft als doel een oplossing te vinden voor het gebrek aan alternatieve verblijfplaatsen voor de laatvlieger. Indien er geen mogelijkheid bestaat de verblijfplaats van een laatvlieger te ontzien door bijvoorbeeld het project op een andere locatie uit te voeren, om de verblijfplaats heen te werken of, gefaseerd te werken in tijd en ruimte is de beschikking over een alternatieve (tijdelijke) verblijfplaats een bevredigende oplossing.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het in artikel 3.8 van de Wnb genoemde belang:

- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten.

Er is op dit moment een kennislacune over de verblijfplaatsen en het gedrag van de laatvlieger. Indien bij een ruimtelijke ingreep exemplaren van de laatvlieger worden aangetroffen en niet kan worden voorkomen dat de verblijfplaats negatief wordt beïnvloed ontstaat een probleem met de uitvoering. Bij bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis worden tijdelijke alternatieven vleermuiskasten aangeboden tot de permanente alternatieven verblijfplaatsen gereed zijn. In tegenstelling tot soorten zoals de gewone dwergvleermuis accepteert de laatvlieger de huidige typen vleermuiskasten niet. Een mogelijkheid om de soort lokaal te behouden ondanks dat een verblijfplaats verdwijnt is onderzoek te doen naar de andere verblijfplaatsen binnen het netwerk van de desbetreffende populatie. Dit vraagt om lang en intensief onderzoek. Als de vleermuiskasten uit het onderzoek blijken te werken biedt dit kansen voor alternatieve verblijfplaatsen van de soort en de initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen.

Gelet op het voorgaande en de onverminderde actualiteit van de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het voornoemde belang voldoende onderbouwd is.

Staat van instandhouding

De laatvlieger heeft zijn verblijfplaatsen nagenoeg altijd in gebouwen. In een gebouw kunnen diverse plekken bezet worden. Bijvoorbeeld in de spouwmuur, onder dakpannen of loodslabben of achter muurbetimmering. De laatvlieger heeft een netwerk aan verblijfplaatsen binnen een straal van een paar honderd meter. De meeste laatvliegers blijven echter jaarrond in hetzelfde verblijf. De actieradius voor foerageren ligt tussen de 1 tot 5 kilometer. De laatvlieger migreert naar winterverblijven over een afstand van ongeveer 50 kilometer¹. De gevonden verblijfplaatsen op de drie locaties van dit besluit betreffen paarverblijven. Paarverblijfplaatsen kunnen op allerlei locaties gevonden worden tot achter vensterluiken aan toe. Verblijfplaatsen in vleermuiskasten worden

¹ Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika, C. Dietz

zelden aangetroffen en zijn daarom nog niet bewezen geschikt om als alternatieve verblijfplaats aan te bieden.

Landelijke staat van instandhouding

De nationale populatie van de laatvlieger wordt geschat op 10.000 tot 25.000 exemplaren². Voor de populatietrend van de afgelopen 10 jaar geldt een matige afname en de toekomst van de populatie is onduidelijk. De huidige landelijke staat van instandhouding wordt als matig ongunstig beoordeeld³.

Provinciale staat van instandhouding

In de Metropoolregio Amsterdam, waar Zaandam, Weesp en Muiden onder vallen, zijn de afgelopen 10 jaar 1114 waarnemingen geregistreerd van de laatvlieger in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 10-05-2021).

De lokale staat van instandhouding

De laatvlieger is de afgelopen 10 jaar 96 maal verspreid waargenomen in Zaandam, in Weesp 309 maal en 33 keer in Muiden (NDFF, 10-05-2021).

De experimentele vleermuiskasten worden ingezet voor in totaal 3 exemplaren van de laatvlieger. Per locatie (Muiden, Weesp en Zaandam) is 1 paarverblijf waargenomen met 1 exemplaar.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in de aanvullende gegevens van april 2021 en de memo van 5 februari 2021.

Om te kunnen achterhalen waarom de laatvlieger geen gebruik maakt van vleermuiskasten is nader onderzoek nodig. Els & Linde vermoedt dat het te maken heeft met het de maten van de invliegopening en het microklimaat in de vleermuiskast. Om dit te kunnen aantonen zijn vleermuiskasten ontworpen die voldoen aan de anatomie van de laatvlieger en mogelijk het geschikte microklimaat bieden. Per locatie worden 4 vleermuiskasten geplaatst, twee met drie leefruimten van 25 mm en twee met twee leefruimten van 40 mm. De leefruimte zijn verbonden met een invliegopening die ruim voldoende doorgang geeft voor de laatvlieger. Om visuele controle mogelijk te maken wordt een deel van de kasten aan de onderzijde open gelaten.

De verblijfplaatsen die verloren gaan betreffen paar verblijfplaatsen met 1 mannetje waar vrouwelijke dieren naar toe worden gelokt. De winter-, kraam- en zomerverblijven van de populatie bevinden zich naar alle waarschijnlijkheid binnen een straal van enkele honderden meters (de actieradius van de laatvlieger). Behalve de experimentele vleermuiskasten van het onderzoek worden de verblijfplaatsen na de geplande werkzaamheden gecompenseerd door op de drie projectlocaties permanente inpannige verblijven te creëren die gelijkwaardig zijn aan de huidige verblijfplaatsen. Mochten de experimentele vleermuiskasten niet voldoen dan zal de laatvlieger in de omgeving aanwezig blijven.

De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende. Ter aanvulling hebben wij extra voorschriften opgenomen. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de door u voorgestelde maatregelen en de aanvullende voorschriften wordt voorkomen dat de werkzaamheden afbreuk doen aan het streven de populaties van de soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Advies

De ODNHN adviseert gebruik te maken van een Batlure om de laatvlieger te lokken indien de vleermuiskasten na 1 seizoen nog niet in gebruik is genomen.

Zorgplicht

Voor de soort waarvoor wij u ontheffing verlenen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wnb, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde diersoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is nadelige gevolgen voor deze soorten te voorkomen.

² Rode lijst zoogdieren 2020

³ Compendium van de leefomgeving

D. Slotoverwegingen

Wij wijzen u erop dat als u werkzaamheden inclusief de mitigatie en compensatie niet conform de aanvraag uitvoert, zonder daarvoor een ontheffing of goedkeuring te hebben verkregen, u mogelijk in overtreding bent van de Wnb. Wij kunnen dan door middel van de oplegging van een last onder dwangsom dan wel door middel van bestuursdwang de met de wet strijdige situatie beëindigen. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Wnb bepaalde (dit zijn de bestuursrechtelijke sancties). Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd.

Verloop termijn ontheffing

Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vijf maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

E. Procedure en samenhangende besluiten

De voorbereiding van deze ontheffing heeft plaatsgevonden overeenkomstig het bepaalde in de Wnb en de daarvoor relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht. Wij wijzen u erop dat uw aanvraag betrekking heeft op een activiteit waarvoor mogelijk ook op grond van andere wet- en regelgeving een besluit nodig is. Tevens kunnen er overige belemmeringen zijn in het kader van ruimtelijke belangen.

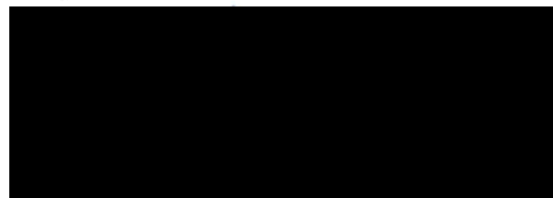
F. Kennisgeving

Dit besluit wordt door ons geplaatst op de website van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met [REDACTED] via [REDACTED]@odnhn.nl. Wij verzoeken u hierbij het zaaknummer te vermelden.

Hoogachtend,

Afdelingsmanager Regulering Leefomgeving
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

Bijlage(n): • Ontwerp experimentele vleermuiskast.

Kopie aan: • afdeling Toezicht en Handhaving ODNHN

Rechtsbescherming

U en andere belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit, kunnen binnen 6 weken, gerekend vanaf de dag na datum van verzending van dit besluit, een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 3007, 2001 DA HAARLEM.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval het volgende bevatten:

- uw naam, adres, postcode en woonplaats;
- de datum;
- over welk besluit het gaat (u kunt het beste een kopie van dit besluit bijsluiten);
- de redenen waarom u het niet eens bent met het besluit;
- uw handtekening.

Het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van dit besluit niet.

Indien onverwijlde spoed dit vereist, kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Holland, Sectie bestuursrecht, Postbus 1621, 2003 BR HAARLEM vragen om een voorlopige voorziening te treffen. U kunt het verzoekschrift ook digitaal bij de rechtbank indienen via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Voor meer informatie verwijzen wij naar www.rechtspraak.nl. Voor de behandeling van het verzoek wordt griffierecht geheven.

De provincie wil bezwaren tegen besluiten graag op informele wijze behandelen. Als uw bezwaar in aanmerking komt voor deze informele behandeling nemen wij op korte termijn telefonisch contact met u op. In verband hiermee verzoeken wij u om in uw bezwaarschrift het telefoonnummer te vermelden waarop u overdag bereikbaar bent. Voor meer informatie over de informele behandeling kunt u telefonisch contact opnemen met provincie Noord-Holland.

BIJLAGE 1

Foto's laatvliegerkast (25 mm).

Van boven naar beneden achterkant (komt tegen de muur), zij-aanzicht en voorkant.

Er komen vier kasten per locatie, twee met 25 mm en 2 met 40 mm grootte verblijfruimte